

Eivin Jacobsen
Løgtingsmaður

Eitt hvørt samfelag er altíð á ferð

Vit hava enn einaferð lagt eitt ár afturum okkum. Soleiðis er okkara lívsleið, duld. Ein ferð ímillum varðar. Seinastu vikurnar hava okkara útisetar fyllt tað heimliga bergi.

Hóast lágættin er kørg við sínari ljósglæmu hesa árs-tíðina, og dagsljósið mitt á degi hoknar undir myrkri-num, so hava hesar vikur verið fyltar við lívi og gleði um at hava havt okkara útisetar heima á klettunum aftur.

Fyri tann sum hefur alsk fyri náttúruni, kundi hetta verið ein samanbering í myndatalu. Tíðin tá fuglurin rímur og bergi tømist. Eftir situr tann gamli búfuglurin og kúrur. Hagin, fjøran, ja øll náttúran ballar seg í sín vetrarfrakka.

Men vit eiga at gleðast um at farið er um stytsta dag, og skjótt tognar dagar. Náttúran vaknar úr sínum vetrardvala, hvar alt lív aftur stendur í sínum fagraستا blóma."Soleiðis eru vit altíð á ferð".

Nógv fokus hefur seinastu tíðina verið sett á trupulleika við fráflyting. Ein trupulleiki, sum ikki eigur at verða politiskt litaður.

Spurningurin er ikki høgri vinstra, samband ella loysing, tað er hetta alt av týðningarmikið til. Málið eigur at verða, hvussu lyfta vit hesa byrðu í felag.

Í bókini Exit Føroyar, sum kom út undan jólum, verða fleiri trupulleikar lýstir, viðvíkjandi fráflyting. Men nøkur einföld loysn er ikki at fáa eyga á. Í bókini eru fleiri áhugaverdir kapitlar, sum ikki bara lýsa trupulleikan, men eisini taka útgangsstøði í okkara samfelag, sum tað nú einaferð hefur ment seg.

Vit eiga at fyrihalda okkum til henda trupulleika, og seta út í korti hvussu vit ætlað at loysa hann.

Ein afturvendandi setningur í nærum hvørjum kapitli í bókini er, at Føroyar er ikki fremsta land, tá talan er um at skapa møguleikar fyri okkara ungdóm. So gott

sum allur hægri lesnaður er uttanlands. Alt størri partur av ungdóminum, sum fer av landinum vendir ikki heim-aftur, tí okkum vanta bæði útbúgvingarmøguleikar, vinnumøguleikar og ikki minst bústaðarmøguleikar.

At einstaklingar, vinnulív, land og kommunur gjøgnum allar tíðir hava verið á ferð er einki nýtt. Soleiðis hefur altíð verið, og ferð at verða. Tað er okkara styrki.

At vit eru málrættað, tá talan er um okkara sam-felagsmenning, hava vit fleiri dømir um. Men um rað-festingin hefur verið røtt eru nokk fleiri meiningar um.

Fyri at nevna okkurt úr rúgvuni, og samanbera tað við orðaskiftið um fráflyting, og lýsa tað í einum longri og stytri tíðarskeiði, og týðningin av hesum, hefur infrakervið fyllt nógv í almenn rúminum, seinastu øldina. Breið semja hefur altíð verið um, at skuldu vit mennast, sum samfelag, var týðningarmikið, at vit høvdu eitt smidligt infrakerv.

Ein treyt fyri hesum var at allar bygdir, oyggjar vóru knýttar saman í eitt sam-ferðslukervi, hetta hevði týðning fyri vinnulív, útboð av arbeidsplassum, bústaðarmøguleikar, útbúgvingarmøguleikar og ikki minst tey persónligu sambondini.

Um ikki komin á mál, so hava 86% av føroyingum vegasamband við høvuðs-staðin.

Onnur dømir, so sum barnagarðsøkið, eldraøkið kundi eisini verði nevnd. Her eru hundratal milliónir brúktar bara tey seinastu 10-15 árin. Vit skulu ikki longur aftur enn til aldarskiftið, tá bara havnin hevði barnagarð ella vøggustovupláss.

Í dag er hetta økið so gott sum fult útbyggt. Tørvurin er

um at verða nøktaður um alt landið. Sama er galdandi, tá talan er um eldraøkið. Talan er í báðum føri bæði um útbúgvingar og arbeids-pláss.

Hetta skal ikki skiljast, sum um vit ikki hava ein álvarsliga avbjóðing tá talan er um fráflyting, men meir ein lýsing av samfelagnum. Hvar hesi viðuskiftir fyri bert fáum árum fildi almenna rúmi. Og vístu á trupulleikan, og hvat skuldi til fyri at samfelagið kundi mennast.

Eri samdur við teimum, sum ivast um útbúgvingar tilboðini einsamøll fáa trøðini at vaksa inn í himmalin. Men, sum áður nevnt, eigur hetta at verða ein raðfesting, ikki ein trupulleikið, longri eigur tann søgan ikki at verða.

Í bókini Exit føroyar eru allar frásagnir viðkomandi, men summar eru meir bein-raknar enn aðrar. Ein hefur ivirskriftina "Vit mugu velja og vilja" Viðhvørt kann tað tykjast, sum um vit fyrigykla okkum, at nøkur stór og dýr tiltøk frá almennari síðu við vissu fara at gera undurverk og bjarga okkum undan fráflyting, vantandi tilflyting og framtíðar armóð. Veruleikin er ikki so einfaldur.

Í tíðindasending fyri nøkrum døgum segði formaðurin í búskaparráðnum, at ein fortreyt fyri fólkvøkstri var búskaparvøkstur. Størri vøkstur, størri eftirspurning eftir arbeidsmegi, minni fráflyting.

Hvar er so lykilin til vøkstur? Teir kunnu verða fleiri, men serliga í fiskivinnuni. Ikki eina í einum til-feingisgjaldið, men í einum góðum, støðugum samfelags-búskaparligum vinningi.

Vit standa við eitt vega-mót, hvar stórar politiskar avgerðir skulu takast. Hesar

avgerðir fara at vísa um vit í framtíðuni megna at loysa tann trupulleika vit standa ivir fyri.

Vit liva í einum tilfeingis smørholi mitt í Atlantar-havinum, sum pr íbúgva ikki kann sammetast við nakað anna land. Men ivasamt er hvussu vit hava umsiti tað. Tilfeingi er landsins ogn og eigur at verða umsiti, sum landsins ogn.

Jú fleiri vit eru til at seta sjóneykuna á trupulleikan, betri verður hann lýstur. Høvundarnir aftan fyri Exit Føroyar eiga rós uppiborið fyri teirra íkast við bókini. Men lýsingar av trupul-leikum kunnu eisini tosast uppi rúgvir.

Vit hava seinastu árin savnað nógv tilfar um hvussu vit røkka málinum við einari samfelagsmenning. Visjón 2015 mál og vegir skuldi verða eitt arbeidsamboð. Bókin Exit Føroyar gevur sítt íkast.

Landstýrismaðurin í vinnumálum hefur sett ein arbeidssbólk, sum skal koma við uppskoti um hvussu vit loysa trupulleikan við fólka-fráflyting.

"Lat okkum koma í gongd, heldur enn at tosa og lýsa okkara borgarar av landinum"

Føroyar er einki "Liðugt" land. Verður tað av trongt, er tað ikki Føroyar ið skuldina eiga, men íbúgvarnir sjálvir, sum ikki áttu dugnaskap og áræði og álit til, at landi kundi livbjarga teimum.

Jenis av Rana

Góðan morgun góðu fakfeløg!

Eg síggi á portal. fo, at tit "eru vaknað við kaldan dreym", tað kann í sjálvum sær vera hart, men betur seint enn ongantíð! Eg loyvi mær stutt at kunnað tykkum um eitt álvarsmál, sum hendi, meðan tit svóvu. Vón mín er, at tit ikki sovna aftur,men smoyggja upp um erm-ar- og fara til verka.

Álopið á limir tykkara

Tað hendi seinasta vár, í bestu várdøgum. Tá gjørdi ALS stýrið seg, miskunnarleyst og brutalt, inn á limir tykkara, sama stýrið, hvørs um-boð tit nú biðja leggja frá sær. Stýrið heitti, ein-mælt, á løgtingið um, at:

minka útgjaldið (tvs. livigrundarlagið hjá limum tykkara), innføra karensdagar (straffa limir tykkara, sum ósekir enda í ar-beiðsloysi) minka ovasta árliga útgjaldið, sum limir tykk-ara kundu fáa til dagliga húsarhaldið).

Hetta varð gjørt ístaðin fyri at gjørt tað, sum hevði verið mest upp-lagt, at hækka inngjald-ið, serliga frá teimum, sum, m.a. vegna sokall-aða flatskattin, hava ríkiligt ráð til tað. Tá hetta hendi, royndi eg og onnur úrslitaleyst at fáa tykkum, fakfeløg og umboð tykkara í ALS stýrinum, at vakna, men, burtursæð frá einari ússaligari, og, skilji eg nú, svøvtungari um-bering, varð svarið eitt illsinisgleps frá einum av umboðunum tykkara í stýrinum, og so tí altíð

betrivítandi juristinum í Bøgøtu.

Hví vóru umboð tykkara við í hesum álopinum á egnar limir?

Undrandi varð spurt-hvat hendir? Hví ripaðu fakfeløgini ikki nevan í borðið, hví varðu tey ikki sínar limir, hví heittu tey ikki á umboð síni um at fáa hetta broytt, ella at fara úr stýrinum?

Eitt av svarunum vit fingi var, at løgtingsmál nr. 155 var gjørt við støði í einum einmæltum uppskoti frá stýrinum fyri ALS, og tí skuldu vit í Løgtinginum ikki blanda okkum, men blint fylgja. Hetta samsvaraði við hesa viðmerking, ið fylgdi við uppskotinum:

...." uppskotið er gjørt við støði í uppskotinum frá stýrinum fyri ALS, sum er mannað við umboðum fyri partarnar á arbeids-marknaðinum, og upp-skotið er tí eisini ein semja millum partarnar á arbeidsmarknaðinum um, at uppskotið eigur at verða framt "...

Góða eydn framyvir!

Tíverri eydnaðist okkum ikki at steðga uppskot-inum í Løgtinginum. Men nú tit eru vaknaði, fari eg inniliga at heita á tykkum, um beinan-vegin at fara til verka, fyri at fáa gjørdur lógar-broytingarnar broyttar. Við nýggjum stýrislim-um skuldi borið til, og eg vænti eisini, at tað fer at eydnast at fáa ein meiriluta í løgtinginum at rætta eina hjálpanði hond, um á stendur.